

Pedagogisch beleid Gastouderbureau Ziezo.

Inhoud:

Deel I Algemeen

1. Vooraf
2. Doelstelling van het gastouderbureau
3. Pedagogisch doel
4. Visie op de ontwikkeling van kinderen

Deel II Pedagogisch beleid

1. Scholing gastouder
2. Leeftijdsbeleid
3. Pedagogisch handelen
4. De opvangomgeving
5. Veiligheid

Deel III De toegevoegde waarde van Gastouderbureau Ziezo

Bijlage: Selectiecriteria gastouders

Deel I Algemeen.

1. Vooraf.

Het pedagogisch beleid is de basis van waaruit we werken. We omschrijven hierin de doelstelling van ons gastouderbureau en onze visie op de ontwikkeling van kinderen. De kwaliteit die wij willen bieden, vraagt om een duidelijk kader. We omschrijven in dit plan dan ook de voorwaarden waaraan de opvang die de gastouder biedt, moet voldoen. Het gastouderbureau is verantwoordelijk voor het scheppen van voorwaarden en de controle op de uitvoering ervan, de gastouder is verantwoordelijk voor de opvang die zij biedt. In de bijlage vindt u de selectiecriteria die we bij inschrijving van gastouders hanteren.

2. Doelstelling van het gastouderbureau.

De doelstelling van het gastouderbureau is het tot stand brengen en begeleiden van kinderopvang van goede kwaliteit in gastgezinnen. Hieronder verstaan we *gastouderopvang die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving*. Dit doen we door middel van selectie en inschrijving van gastgezinnen, het bemiddelen in en begeleiden van de kinderopvang bij gastouders of ouders thuis en het bieden van deskundigheidsbevordering aan gastouders.

3. Pedagogisch doel.

Het algemeen pedagogisch doel van gastouderbureau Ziezo is het kind een veilige en vertrouwde opvangsituatie bieden (fysieke en emotionele veiligheid), waarin het:

- zijn persoonlijke aanleg, zelfvertrouwen en zelfstandigheid kan ontwikkelen en inzicht krijgt in zijn eigen handelen en mogelijkheden (persoonlijke competentie)

- leert omgaan met anderen (sociale competentie)
- leert wat de normen en waarden zijn van de maatschappij waarin het leeft (culturele normen en waarden) om hiermee uit te groeien tot een evenwichtige volwassene.

We vinden het belangrijk dat kinderen zich kunnen ontwikkelen tot mensen die vertrouwen hebben in zichzelf en anderen, hun mogelijkheden kennen en gebruiken en samen met anderen vorm geven aan het leven.

4. Visie op de ontwikkeling en opvoeding van kinderen.

Ieder kind heeft van nature de drang zich te ontwikkelen. Ieder kind doet dat in zijn eigen tempo en op zijn eigen unieke manier, afhankelijk van zijn aanleg en temperament. Kinderen ontwikkelen zich in een actieve wisselwerking met de omgeving. Contacten met andere mensen in een sfeer van veiligheid en vertrouwen zijn daarbij een voorwaarde. Als volwassenen en opvoeders zijn we verantwoordelijk voor die sfeer. We zien opvoeden als het actief begeleiden van het kind. We volgen en stimuleren het in zijn ontwikkeling, scheppen daartoe een veilige omgeving en stellen grenzen waar dat in het belang is van het kind.

Deel II. Pedagogisch beleid.

Met de hierboven genoemde visie als basis selecteren wij de gastouder en de opvangomgeving zeer zorgvuldig. Naast de algemene selectiecriteria (zie bijlage) omschrijven we hieronder de overige criteria waaraan de gastouder en de opvangomgeving moeten voldoen.

1. Scholing.

Gastouders dienen in het bezit te zijn van het mbo-2 diploma Helpende Welzijn (of hoger) of het certificaat Goed Gastouderschap. Voor vrijstellingen hanteren we de daarvoor

bestemde lijst van het Ministerie van Onderwijs. In 2010 hebben alle aan Ziezo verbonden gastouders dit diploma behaald bij het Da Vinci College. Om gastouders inhoudelijk extra te scholen hebben we daaraan twee extra modules toegevoegd: pedagogisch handelen en het protocol kindermishandeling. Ook nieuwe gastouders kunnen voor scholing bij het Da Vinci College terecht. Gastouderbureau Ziezo verzorgt tevens de cursus Kinder-EHBO; elke gastouder dient in het bezit te zijn van het certificaat van het Oranje Kruis. Deze cursus wordt tweejaarlijks herhaald.

2. Leeftijdsbeleid.

In de Wet Kinderopvang staat dat de gastouder maximaal zes kinderen tegelijkertijd mag opvangen. De eigen kinderen van de gastouder die jonger zijn dan tien jaar tellen hierbij ook mee. Verder geldt voor de samenstelling van de groep kinderen het volgende:

- ✗ Maximaal 5 kinderen onder 4 jaar
- ✗ Maximaal 4 kinderen onder 2 jaar
- ✗ Maximaal 2 kinderen onder 1 jaar

3. Pedagogisch handelen.

Emotionele veiligheid.

Een hecht contact met enkele volwassenen is belangrijk voor de ontwikkeling van een kind. Het krijgt er zelfvertrouwen door en durft van daaruit de wereld om zich heen te ontdekken. De gastouder kan hier positief aan bijdragen door voldoende tijd en aandacht te besteden aan het gastkind en oog te hebben voor zijn gevoelens. Door het kind serieus te nemen en ruimte te geven, zal het zich gewaardeerd voelen, zich kunnen hechten en daarmee zelfvertrouwen opbouwen. Daarnaast is het belangrijk dat de gastouder in staat is consequent te zijn in haar omgang met

kinderen. Naast het investeren in de relatie met het kind, vinden we het belangrijk dat de gastouder rust en regelmaat kan bieden. Een vaste dagindeling, gebaseerd op dagelijkse activiteiten als eten, slapen, koffie drinken en naar buiten gaan, bieden het kind houvast. Vaste rustmomenten zijn belangrijk. Ook het vinden van een goede balans tussen thuis blijven en uitstapjes maken dragen bij aan een voor het kind overzichtelijke dagindeling.

Sociale competenties.

Hiermee bedoelen we het ontwikkelen van sociaal gedrag, zoals het leren rekening houden met anderen, leren delen en opkomen voor jezelf. De gastouder leert het kind deze vaardigheden allereerst door zelf het goede voorbeeld te geven. Zij stimuleert positief gedrag en weet wat in de verschillende leeftijdsfasen van kinderen kan en mag worden verwacht. Ze houdt daarbij rekening met de eigenheid van het kind. De gastouder onderkent gevoelens van het gastkind als vreugde en genegenheid maar ook verdriet en woede. Door hierop in te spelen, leert zij kinderen met dergelijke gevoelens om te gaan waardoor zij zich kunnen ontwikkelen tot evenwichtige mensen. *Voorbeeld: de gastouder troost een kleuter die zich bezeert en het daarom op een brullen zet. "Tsjonge jonge, wat doet dat pijn", zal een kind eerder kalmeren dan "kom op, stel je niet aan, zo erg is het nou ook weer niet...."* Voorlezen kan in de sociale ontwikkeling van kinderen een belangrijke rol spelen, vooral als kinderen zich kunnen herkennen in de hoofdpersonen.

Persoonlijke competenties.

De gastouder heeft oog voor de cognitieve en motorische ontwikkeling van het kind. Van nature zal het kind deze ontwikkeling zelf doormaken. "Dat kan ik zelf well!" zal menig (gast)ouder bekend in de oren klinken. Het dagelijks leven biedt

evenwel legio mogelijkheden het kind spelenderwijs te stimuleren. Door het kind zoveel mogelijk zelf te laten proberen en waar nodig te helpen, ontwikkelt het kind eigen initiatieven en zelfstandigheid. *Voorbeeld: de gastouder weet dat haar gastkind van twee het liefst zelf mee naar de winkel loopt, in plaats van in de buggy te zitten, wat uiteraard veel sneller gaat. Twee keer in de week neemt ze bewust ruim de tijd voor de boodschappen, zodat ze samen naar de winkel kunnen wandelen.*

Voor de ontwikkeling van zowel de sociale als de persoonlijke competenties is het belangrijk dat de gastouder het belang van spelen voor kinderen onderkent en hiertoe voldoende en gevarieerde mogelijkheden biedt. Spelen met blokken, duplo en ander constructiemateriaal stimuleert de fijne en grove motoriek. Ook het denkvermogen en de fantasie worden geprikkeld. Samen spelen bevordert de sociale ontwikkeling. Maar ook alleen spelen is goed voor kinderen. Het is een manier om tot rust te komen, de eigen fantasie te kunnen volgen en opgedane ervaringen en emoties te verwerken. bezig zijn met expressieve middelen zoals verf, klei en verkleedkleden helpen het kind zich creatief te ontwikkelen en kunnen tevens een uitlaatklep zijn voor emoties en ervaringen. De computer en de televisie zijn weliswaar niet meer weg te denken uit het leven van kinderen, maar kunnen wel bewust en beperkt worden gebruikt. We adviseren ouders en gastouders hier in goed overleg en met gezond verstand mee om te gaan.

De overdracht van normen en waarden.

"Zo zijn onze manieren...": door het stellen van (spel/huis/gedrags)regels geeft de gastouder overdracht van normen en waarden. Dit gebeurt vooral in de dagelijkse omgang met elkaar: samen delen, wachten op je beurt, respect hebben

voor elkaar en andermans spullen. Het kind ontdekt al doende zijn eigen en andermans grenzen, leert hiermee met respect om te gaan en ontwikkelt zijn geweten. De gastouder speelt in dit alles een actieve rol. Ze is zich ervan bewust dat juist de gezinssituatie waarin zij de kinderen opvangt, zich uitstekend leent voor de overdracht van normen en waarden en het stimuleren van de sociale ontwikkeling van het kind. *Voorbeeld: het is in het gastgezin de regel dat alle (gast)kinderen na schooltijd gezamenlijk aan tafel iets komen drinken. Tijdens dit "gezinsmoment" worden de nieuwtjes van die dag even uitgewisseld. Er wordt even naar elkaar geluisterd en de gastouder wil van de kinderen weten wat de verdere plannen zijn voor die middag.*

Het thema "straffen en belonen" verdient in dit kader, ook in gesprekken tussen gast- en vraagouders, de nodige aandacht. Volgens het woordenboek is straf "verginging voor gedaan kwaad". Alleen deze definitie al maakt duidelijk dat je jonge kinderen nog niet kunt straffen; zij zijn immers eerder op onderzoek uit dan op kwaad. We spreken dan ook liever van corrigeren. De ervaring leert dat het meestal meer effect heeft het positieve gedrag van het kind te belonen (complimentjes, aandacht) en het negatieve gedrag te negeren, dan voortdurend het negatieve gedrag te benoemen. *Voorbeeld: voor de derde keer die ochtend probeert een peuter uit te vinden wat er allemaal in de prullenbak zit. De gastouder heeft al twee keer "nee, dat mag niet" gezegd. In plaats van boos te worden, neemt zij het kind mee naar de kamer en leidt het af door een toren te gaan maken van de duplo. Even later is peuter de prullenbak vergeten en is het apetrots als de gastouder zijn toren prachtig vindt.*

Daarnaast is het belangrijk niet het kind, maar het **gedrag** dat het op dat moment vertoont, af te keuren. *Voorbeeld: een gastkind van drie dat flink koppig is, blijft lang en hard huilen als de gastouder na het bekende tv-programma de televisie uitzet. Na een poosje begint het gehuil haar te irriteren en ze geeft dit te kennen: "zo, en nu is het wel genoeg hoor, ik krijg nog zere oren van jouw gehuil en dat vind ik helemaal niet fijn". Ze keurt hiermee het gedrag (huilen) van het kind af. Ze zou het kind zelf afkeuren als ze zou zeggen: "nou zeg, wat ben jij vervelend, stop daar eens mee". Verder heeft corrigeren alleen zin als het een logisch gevolg is van het ongewenste gedrag, daadwerkelijk uitvoerbaar en kortdurend is.*

De bemiddelingsmedewerker beoordeelt aan de hand van observatie en gesprekken of de gastouder handelt volgens het pedagogisch beleidsplan.

4. De opvangomgeving.

De gastouder zorgt dat er **binnen** voldoende ruimte is voor de kinderen om te spelen. Wat voldoende ruimte is, is afhankelijk van de leeftijd van het kind. Voor kinderen onder een jaar is een box of ander plekje om veilig te liggen onmisbaar. Voor grotere kinderen moet er ruimte zijn om te bewegen, te kruipen, te lopen en te springen. Maar ook ruimte om te knutselen, te spelen met bouw materiaal en tot rust te komen met een boekje. De woning van de gastouder is rookvrij.

Ook **buiten** moeten kinderen veilig kunnen spelen. De tuin moet goed afsluitbaar zijn en eventuele vijvers en zwembaden zijn veilig afgesloten. Als de gastouder te weinig veilige buitenspeelruimte heeft, worden er afspraken gemaakt over andere mogelijkheden: in de buurt, de speeltuin enz.

De gastouder zorgt daarnaast dat kinderen rustig kunnen **slapen**: op een aparte, vaste plek, in een veilig en schoon bedje, ongestoord en in een goed geventileerde ruimte.

5. Veiligheid.

Aan de hand van de zgn. "risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid" wordt de opvangomgeving jaarlijks door de gastouder en de medewerker van het gastouderbureau beoordeeld. De risico's die het kind loopt tijdens de opvang worden in beeld gebracht. Hierbij wordt uiteraard rekening gehouden met de leeftijd van het kind. Samen met de bemiddelingsmedewerker maakt de gastouder een plan voor de maatregelen die eventueel genomen moeten worden om de risico's tot een minimum te beperken. Dit actieplan, de resultaten ervan en eventuele aanpassingen worden besproken met de ouders tijdens de jaarlijkse evaluatie. Gastouders kunnen spullen die nodig zijn voor het veilig opvangen van de kinderen gratis bij het gastouderbureau lenen.

De gastouder zal jaarlijks aan het gastouderbureau rapporteren of en welke ongevallen er tijdens de opvang hebben plaatsgevonden en onder welke omstandigheden. Een ongeval is een gebeurtenis waarbij de hulp van een arts, tandarts of ziekenhuis wordt ingeroepen. Hiermee krijgt het gastouderbureau zicht op het totaal, de aard en de ernst van ongevallen binnen de gastouderopvang. Deze worden jaarlijks gemeld bij de GGD.

Deel III. De toegevoegde waarde van gastouderbureau Ziezo.

Als medewerkers van gastouderbureau weten we uit ervaring waar het belangrijk is, naast de wettelijke eisen, extra accenten te leggen. Hiermee verhogen we de kwaliteit van de gastouderopvang. Het gaat tenslotte om het welzijn van kinderen. We brengen daarom het volgende onder uw aandacht.

De rol van ouders.

Zoals de gastouder bereid moet zijn te investeren in de relatie met het gastkind en de ouders, is het van groot belang dat de vraagouders ook die bereidheid hebben ten aanzien van de gastouder. Interesse in de ervaringen van de dag, het waarderen van haar werk en ook het respecteren van de grenzen die zij aangeeft: het zijn aandachtspunten die de investering daadwerkelijk inhoud geven. Het onderlinge contact en vertrouwen zullen hierdoor groeien; zij vormen samen de basis voor de stabiliteit van de opvang. Het onderlinge contact zal dan ook altijd onderwerp van gesprek zijn tijdens de jaarlijkse evaluatie.

Deskundigheidsbevordering.

Naast de verplichte scholing biedt Ziezo ook deskundigheidsbevordering. We bieden gastouders een uitgebreid scholingsprogramma aan. Onderwerpen zijn o.a. communicatie, het protocol kindermishandeling, opvallend gedrag en observeren. Daarnaast bieden we een basiscursus voor startende gastouders. Gastouderbureau Ziezo ziet de bijeenkomsten als een belangrijk contactmoment met de gastouders en voor gastouders onderling. We kiezen daarom niet voor een digitaal scholingsprogramma.

Het jaarlijks huisbezoek.

Tweemaal per jaar brengt de bemiddelingsmedewerker een huisbezoek aan de gastouder. Naast de risico-inventarisatie veiligheid en gezondheid, komen hierin ook het pedagogisch handelen en de selectiecriteria aan de orde. We maken hierbij bewust de keuze in dit gesprek zoveel mogelijk aan te sluiten bij de ervaringen van de gastouder, juist ook omdat iedere gastouder en iedere situatie zo uniek is. Door middel van het voorbereidingsformulier bereidt de gastouder zich voor op dit huisbezoek, zodat zij hieraan en optimale bijdrage kan leveren.

Als er extra zorg nodig is....

Gastouderopvang is kleinschalig, flexibel en op maat. Hierdoor is het bij uitstek de vorm van opvang als er extra zorg of aandacht nodig is. Gastouderbureau Ziezo staat altijd open voor dergelijke aanvragen en zal zich inspannen voor ieder kind passende en verantwoorde opvang te vinden. We zien het als onze taak bij opvoedingsvragen of -problemen ondersteuning te bieden aan gast- en vraagouders. De medewerkers hebben hiertoe een begeleidende, adviserende en doorverwijzende taak. Op verzoek van vraagouders kunnen kinderen in de opvangsituatie worden geobserveerd door hiervoor getrainde medewerkers of collega-gastouders. Mocht de indruk bestaan dat de ontwikkeling van een kind bedreigd raakt, dan kan het gastouderbureau op verzoek van gast- en vraagouders contact leggen met hulpverlenende instanties. Daarnaast beschikt Ziezo over een "meldcode kindermishandeling". Deze kan bij een vermoeden daarvan in werking worden gesteld. Dit protocol is voor gast- en vraagouders in te lezen op www.gobziezo.nl en op te vragen bij het gastouderbureau.

Bijlage. Selectiecriteria gastouderbureau Ziezo.

Algemeen. De gastouder:

- is bij aanvang van de opvang in het bezit van minimaal het diploma Helpende Welzijn niveau 2 of bereid dit na inschrijving te behalen. Ook het certificaat Goed Gastouderschap voldoet
- overlegt een Verklaring omtrent het Gedrag
- dit geldt ook voor haar meerderjarige huisgenoten
- is WA verzekerd en in het bezit van een inzittendenverzekering (bij gebruik van auto)
- beheerst de Nederlandse taal goed
- is goed telefonisch bereikbaar
- is regelmatig beschikbaar voor opvang

Persoonlijk. De gastouder:

- is minimaal 18 jaar
- is lichamelijk en geestelijk gezond
- gebruikt geen fysiek of verbaal geweld
- heeft een positieve houding ten opzichte van kinderopvang
- laat kinderen niet alleen of aan het toezicht van anderen over

Pedagogische kwaliteiten. De gastouder:

- heeft ervaring met of kennis van de ontwikkeling van kinderen van 0-13 jaar door eigen of andere kinderen of door opleiding
- staat positief t.o.v. de vier pedagogische doelstellingen, zoals uitgewerkt in het pedagogisch beleidsplan en kan deze in de praktijk brengen

Houding ten opzichte van het Gastouderbureau. De gastouder:

- is bereid tot samenwerking met en staat open voor begeleiding en advies vanuit het gastouderbureau
- is bereid mee te werken en te voldoen aan de geldende opleidingseisen en neemt haar verantwoordelijkheid hierin
- heeft inzicht in het eigen handelen tav de kinderen en de ouders

Houding ten opzichte van de vraagouder. De gastouder:

- beschikt over goede communicatieve vaardigheden
- is in staat op een professionele manier contact met de vraagouders te onderhouden en afspraken te maken
- kan open staan en respect opbrengen voor andere gewoontes, culturen, levenswijzen en opvoedingsideeën
- kan integer omgaan met vertrouwelijke informatie en speelt geen informatie door aan derden

Gezin van de gastouder

- de gezinssituatie is stabiel
- de gezinsleden staan positief ten opzichte van de opvang

Omgevingsfactoren

- het huis en de eventuele tuin van de gastouder zijn veilig en hygiënisch (volgens de risico-inventarisatie van het gastouderbureau) of de gastouder is bereid hier na overleg met het gastouderbureau voor te zorgen
- bij opvang van drie kinderen of meer tegelijkertijd heeft de gastouder achterwacht geregeld
- in huis is voldoende ruimte om te spelen, te eten en te slapen
- het huis is rookvrij
- er is gelegenheid om veilig buiten te spelen
- op elke verdieping zijn goed werkende rookmelders geplaatst